Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Ратнівського районного суду Волинської області 17.07.2026

Луцьк, 2026

І. ВСТУП

На виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 17.07.2026 групою НПМ здійснено відвідування Ратнівського районного суду Волинської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шкльода Максим Олександрович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області, керівник групи;

Храновський Назарій Ігорович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Щесюк Оксана Вікторівна, регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Відвідування проводилось у присутності керівника апарату суду Грицевич Лариси Василівни.

Загальна інформація.

Об’єкт відвідування є судом першої інстанції, який розглядає цивільні, кримінальні, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, передбачених процесуальним законодавством.

Суд розташований за адресою: вулиця Центральна, 17, селище Ратне, Волинська область.

Обов'язки голови суду виконує Фазан Ольга Зіновіївна.

Штатна чисельність персоналу суду складається з 23 осіб, серед яких 4 судді.

У ході відвідування суду представникам групи НПМ надано можливість безперешкодного доступу до усіх приміщень будівлі суду.

У двоповерховому приміщенні суду облаштовано два входи: головний та спеціального призначення – для висадки та конвоювання підсудних.

Будівля адаптована з урахуванням доступності для осіб з інвалідністю, центральний вхід обладнано кнопкою виклику персоналу, наявні інформаційні таблички, виконані шрифтом Брайля для орієнтування людям із вадами зору, прохідні частини в приміщенні виділено контрастними кольорами, які допомагають зорієнтуватися людям з обмеженими фізичними можливостями. (фото 1).

На території установи наявний майданчик для стоянки автотранспорту для працівників та відвідувачів суду.

У холі установи наявні інформаційні стенди з правами та обов’язками учасників судових процесів для відвідувачів суду, а також номери телефонів

гарячих ліній центрів надання безоплатної правничої допомоги та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 2).

Ззовні будівлі суду та безпосередньо в приміщенні встановлено 10 камер відеоспостереження, наявне попередження про відеозйомку: 4 – зовнішні та 6 - внутрішні.

Охорона установи, пропускний режим та реєстрація пропуску осіб до приміщення суду здійснюються працівниками Територіального управління Служби судової охорони у Волинській області. Вхід в суд обладнано турнікетом-триподом, інтегрованим до системи контролю та управління доступом (фото 3, 4).

Для здійснення правосуддя в суді обладнано 4 зали судових засідань, з яких: 2 – для розгляду кримінальних справ; 2 – для розгляду цивільних справ (фото 5, 6).

Усі зали для розгляду кримінальних справ обладнані сучасною системою огородження зі скла та металу. Місце розміщення підсудних і конвою в залі судових засідань не примикає до вікон.

У всіх залах наявні технічні засоби та програмне забезпеченням для фіксування судового процесу і проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференцзв'язку.

В установі наявні санітарні вузли на кожному поверсі, з яких один на першому – обладнано з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, ще один призначений виключно для затриманих та обвинувачених, які перебувають під вартою.

В установі наявні дві аптечки, які укомплектовані засобами для надання домедичної допомоги з актуальним терміном придатності, що розміщені на першому та другому поверхах.

Конвоювання осіб до суду здійснюється через окремий вхід. Маршрут конвоювання обвинувачених відокремлений від загальнодоступних приміщень та убезпечений від доступу сторонніх осіб.

Моніторинговою групою встановлено, що затримані та обвинувачені забезпечені доступом до питної води - наявні індивідуальні пляшки для кожної особи.

За період 01.01.2026 по 17.07.2026 подано 20 заявок на конвоювання ув'язнених, засуджених та було доставлено 23 особи.

Приміщення суду обладнано пожежною сигналізацією, системою протидимного захисту. Вогнегасники наповнені, розміщені з урахуванням норм протипожежної безпеки.

Затверджені шляхи евакуації з приміщення суду.

Упродовж поточного року до регіонального представництва Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Волинській області звернення щодо неналежного поводження із доставленими, затриманими, арештованими особами під час їх перебування у приміщеннях зазначеної установи не надходили.

Фактів заподіяння тілесних ушкоджень або насильницької смерті особам вказаної категорії під час їх перебування в суді не встановлено.

На час проведення відвідування особи, затримані за підозрою у вчиненні кримінальних правопорушень, в адміністративному порядку, обвинувачені в приміщенні суду, у тому числі в конвойному приміщенні, не перебували. З огляду на вказану обставину інтерв'ювання з ними не проводилось.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 27.10.2021, за результатами якого виявлено порушення прав на життя та безпеку.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились наступні рекомендації Ратнівському районному суду Волинської області:

розмістити вогнегасники відповідно до вимог п.6 Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 № 25, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 23 лютого 2018 р. за № 225/31677;

забезпечити доступ до питної води для персоналу, підсудних/засуджених та отримати відповідні висновки про придатність води для вживання;

забезпечити проведення температурного скринінгу на контрольно-пропускному пункті;

вжити заходів щодо утилізації використаних засобів індивідуального захисту та забезпечити безпечне поводження з ними.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права не бути підданим катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України)

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог п. 6.5.2 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

У ході відвідування встановлено, що в суді використовується 2 зали судових засідань для розгляду кримінальних справ. Відповідно до зазначених вимог, у суді має бути облаштовано 3 камери на кожен зал судових засідань для тримання обвинувачених, підсудних, засуджених. Площа кожної камери повинна бути не менше ніж 4 м². Натомість в суді наявні лише дві камери площею 3,2 м² кожна для тримання обвинувачених, підсудних, засуджених, що порушує вимоги

роздільного тримання чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою (фото 7, 8).

Порушення права на життя, (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

2. Всупереч Кодексу цивільного захисту України в будівлі суду відсутня захисна споруда цивільного захисту, яка забезпечує можливість захисту населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

3. Всупереч статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН приміщення суду не обладнано кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист. Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини (надалі - ЄСПЛ) констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України)

4. Моніторинговою групою встановлено, що біля будівлі суду відсутнє належним чином облаштоване та розмічене місце для паркування транспортних засобів, призначене для осіб з інвалідністю, а також відсутній відповідний дорожній знак, який позначає таке місце, що суперечить вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (зі змінами), якими передбачено облаштування на об'єктах доступного паркувального місця для осіб з інвалідністю та його відповідне позначення.

Інші порушення.

5. Під час відвідування групі НПМ надано на ознайомлення висновок результату санітарно-мікробіологічного дослідження Ковельського районного відділу ДУ «Волинський ОЦКПХ МОЗ» №1704 виданого 04.06.2025 щодо якості питної води, яка доступна працівникам, відвідувачам суду, затриманим, обвинуваченим.

Відповідно до вимог пунктів 5.1–5.2 Державних санітарних норм та правил «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 № 400, власники колодязів зобов'язані здійснювати періодичний контроль безпечності та якості питної води, а повний лабораторний контроль проводиться не рідше одного разу на рік.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Ратнівському районному суду Волинської області та Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Волинській області відповідно до компетенції:

1. Проаналізувати виявлені порушення в діяльності Суду та розробити відповідний план заходів щодо їх усунення та недопущення у подальшому.
2. Опрацювати питання щодо забезпечення наявності у будівлі суду достатньої кількісті камер для підсудних (засуджених) площею не менше ніж 4 м^2 на одну особу, виходячи з розрахунку три камери на одну залу судових засідань для розгляду кримінальних справ.
3. Вжити заходів щодо облаштування в суді захисної споруди цивільного захисту.
4. Вжити дієвих заходів щодо облаштування в будівлі суду кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими.
5. Облаштувати біля головного входу в приміщення суду місця для паркування транспортних засобів відвідувачів, з врахуванням місць, призначених для осіб з інвалідністю.

Додаток:

1. Фототаблиця в 1 прим. на 2 арк.

Керівник групи НПМ:

Представник
Уповноваженого Верховної Ради України
з прав людини у Волинській області **Максим ШКЛЬОДА**

Фототаблиця

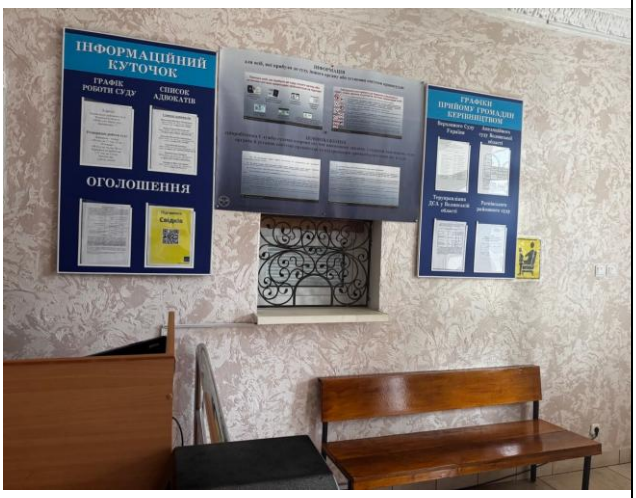
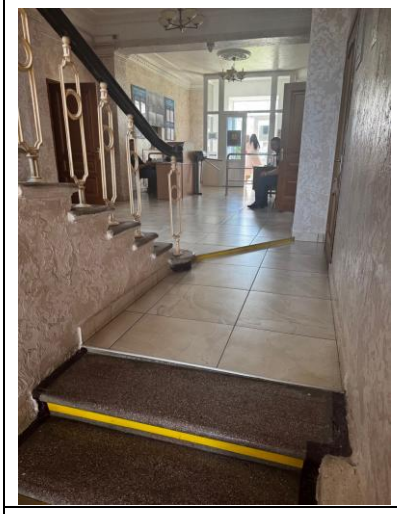
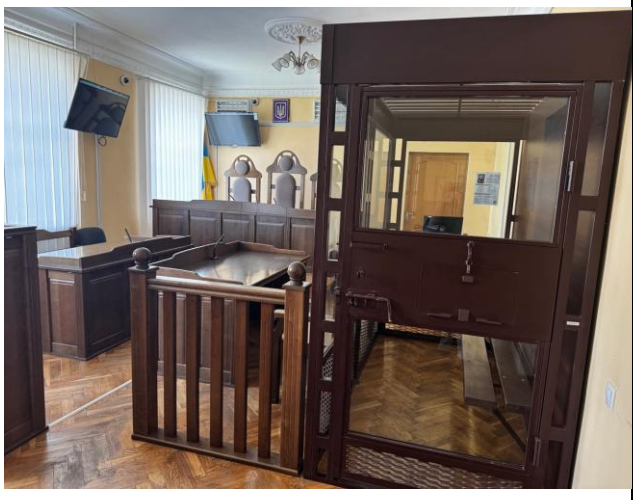
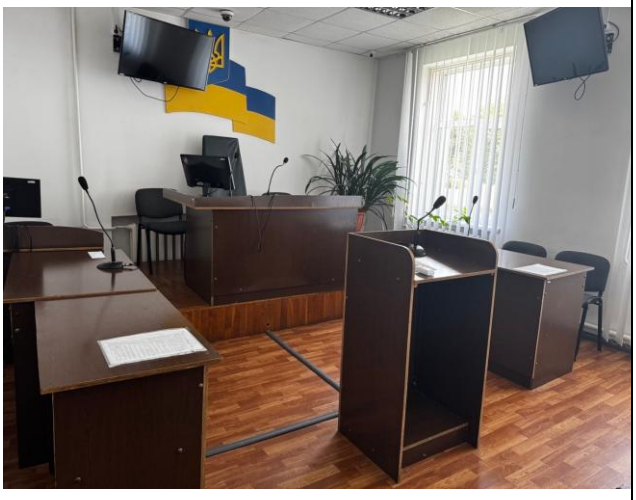
Фото 1 	Фото 2
Фото 3 	Фото 4
Фото 5 	Фото 6

Фото 7	Фото 8
	